

Červienka obyčajná

V prírode sa v každom okamihu dejú tisíce príbehov. Človek má však možnosť postrehnúť len ich nepatrnú časť.

Od mala som sa rád túlaval chodníkmi lesov a lúk. Všimol som si život v prírode a bol som nadchnutý jej dokonalosťou. Pamätám sa, aký som bol vždy šťastný, keď som uvidel v lese dovedy pre mňa neznámeho vtáčika. S príslovečnou detskou radosťou som prežíval osudy vtáčat, ktorých hniezda som tu ponachodil. Priznávam sa však, milí mladí priatelia, že tomu nie je inak ani teraz. Aj dnes som rovnako šťastný, keď nájdem pod trsom previsnutej trávy či v hustej čečine vtáčiu kolísku. Chýbala mi však knižka, čo by ma bola zasväti-

la do tajov a krás prírody, povodila najtajnejšími zákutiami lesov a lúk detskej duši prístupnou formou.

V prírode som zažil veľa krásnych chvíľ. Mnohé z nich mi utkveli v pamäti ešte z tamtých detských čias. Cítim, že by bolo sebecké nechať si ich len pre seba a nepodeliť sa s vami. Tak som sa jedného dňa rozhodol, že aspoň zopár z nich dám na papier. Stalo sa. A vám sa dostáva do rúk útla knižka s príbehmi, ktoré zažili dvaja nerozluční kamaráti, ujo Paľo a malý Janko, na potulkách horami, lesmi a lúčiami. Rozprávačom je prastará jedľa, v ktorej letokruhoch sú popísané príbehy ratolestí dobrotivej matky prírody ešte z minulého storočia... Skutočne žije – v doline Teplô vo Veľkej Fatre. Tu sa odohráva aj väčšina príbehov tejto knižky. Príroda sama mi pomohla tieto poviedky vyrozprávať práve cez – tetušku Jedličku...

Milí mladí čitatelia, veľmi by som si želal, aby každý jeden z vás, a nielen z vás – terajších, ale aj z budúcich, zažil aspoň túto kvapôčku z nekonečného mora príbehov, ktoré sa odohrávajú deň čo deň na scéne našej prírody.

Niet slov, ktorými by som vedel vyjadriť vďaka prírode za to, že stvorila na Zemi zázračný život, že skrz mojich rodičov požehnala život i mne a naučila ma milovať, velebiť a chrániť tento zázrak zázrakov nedozerneho vesmírneho sveta.

Zo srdca, čo patrí prírode, venujem túto knižku len jej. A vám.

Autor

Zmiešaný les

Les - zázrak prírody

Kráčam hlbokým sypkým snehom, nohy sa mi noria do bielej periny a za mnou zostáva len nejasná stopa v starom bukovom porastе. Jeho statní junáci držia v náručiach ranný poprašok a pomedzi ich konáre sa naháňa vietor, rozfukujúc chumáče po celom okolí. Zastavujem sa pri najmohutnejšom buku. Skláňa starú hlávku k zemi, akoby už nemal vlády vystrieť sa tak, ako o desiatky rokov mladší ju-

náci. Dívam sa do jeho rozložitej koruny ozdobenej čerstvým sniežikom – odrážajú sa na ňom prvé slnečné lúče dňa.

„Kolko životov daroval tento starý pán lesa za svojho života? Kolko zo susedov sú jeho potomkovia? Kolko kyslíka vytvoril? Kolko vody zadržal v čase dažďov a vypustil v čase sucha? Kolkým obyvateľom lesa poskytol úkryt v nebezpečenstve? Kolkým poskytol príbytok? Kolko snehu držal takto ako dnes vo svojom náručí?“ uvažujem v duchu.

Listnatý les

Mráz ma preberá zo zamyslenia. Dotýkam sa rukami tohto zázraku prírody, kráľa lesa, sklápam pred ním oči a vzdávam poklonu. Ja – človek, taký malý oproti lesnému majestátu.

Vychádzam na polianku a vidím, že som všade vôkol obklopený zeleným morom miliónov stromov. Zalieva ma pocit nesmierneho šťastia...

Pomaly sa uberám ďalej, nižšie a nižšie, a do nosa sa mi tlačí prenikavá vôňa jari. Áno, to pán les si vyzlieka biely zimný kožuch. Vy-

tiahol jarný frak, navoňaný nespočetným množstvom všakovakých aróm lesných rastlínok. Tuto sa pyšne vypínajú biele snežienky. Ako by sa aj nepýšili, keď už prerazili bielu perinku snehu, pod ktorou sa im tak sladko spalo. Ešte sa trasú od chladu, chúdenca, no čochvíľa ich zohreje slnko. A tu sú zasa žltučké prvosienky, ľudovo zvané Petrove kľúče, čo odomykajú bránu do jari.

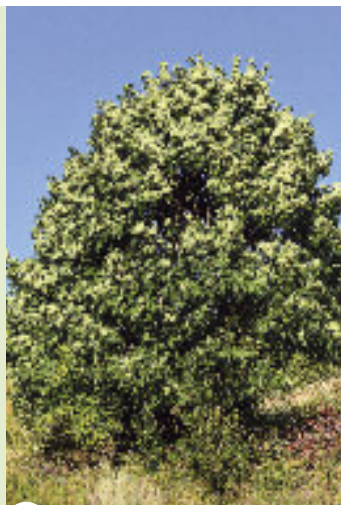
O pár dní je pán les je už takmer celý v jarnom odevu. Už mu chýba zapnúť len pár gombíkov, aby sa ukázal v zelenej kráse všetkým, ktorí ho obdivujú.

Kráčam čistým chodníkom a zastavujem sa pri driečnom mládenčovi. Máva mi tisíckami sviežich listov. V blahodarne pôsobiacej atmosfére sa skláňam k malému semienku na zemi. Beriem ho do

Buk lesný

ruky o obdivujem tento maličký zázrak – držím v ruke budúceho veľikána hôr. Je to skutočne jeden z najväčších zázrakov na svete – z tohto maličkého semienka vyrastie raz obor. Kolkí si uvedomujú tento fakt? Väčšina to berie ako samozrejmosť. Zvieram dľaň a zohrievam

Javor horský

budúceho zeleného junáka. Cítim tlkot jeho malého srdiečka. Ticho ho vraciam do zeleného machu.

Očami vnímam vyše sto rokov trvajúci vývoj od malilinkého semienka cez krehé tielko semenáčika, ktorý ešte len prvý rok skúša sladkosť i trpkosť života v tomto prostredí, cez driečnych stromových mládencov pýšiacich sa svojím vzhľadom, až po veľikánov týčiacich sa do modrej oblohy. Tamto je štíhly smrek rastúci na stráni, tu zasa kosodrevina lemujúca ako koberec temená skál, tuto jedlička vypínajúca sa nad okolitým porastom a žiariaca do diaľky striebřistými ihličkami, akoby

držala stráž nad pokojom lesa. Tu vedľa jarčeka zapustil korene života buk, tamto zas verní bratia – javor a jaseň – sa držia za ruky prepletajúc svoje vetvy jeden do druhého.

Približujem sa k húštine mladých stromčekov. Vyplašený drozd vyletuje a sadá si na vrcholec jedného z nich. Po chvíľke už nôti svoju ľúbostnú melódiu. Spríjemňuje tak dlhý čas sedenia na vajíčkach jeho najmilšej. Vysoko v korune javora sa ozýva hlasné bubnovanie ďatľa.

Celý les sa ozýva neutíchajúcim vtáčim džavotom. Je vyjadrením radosti zo života a z príchodu najkrajšieho obdobia – času lásky. Všetky zákutia lesa sú presiaknuté najkrehkejším citom a nič iné tu nemá miesto.

Ďakujem lesu za to, že je taký štedrý ku každému, kto v ňom žije, aj ku každému, kto sem vkročí. Ďakujem mu za to, že vo svojom náručí ukryje rovnako rysa, medveďa, hlucháňa, ako aj človeka. Ďakujem mu za to nielen ja – človek, ale i všetci jeho prirodzení obyvatelia. Tí síce hovoriť nevedia, no za nich hovorí ich účinkovanie v ňom, bez ktorého by on nemohol žiť.

Stúpam ďalej. Horúce slnko rozpálilo koruny stromov. Tu je však príjemný vlhký vzduch. Jarčeky potu mi stekajú po líkach a vysmädnutý si sadám na mokrý koberec machu. Zneďaleka dolieha zurčanie jarčeka. V tomto cítim, že sa nachádzam ďaleko od ľudského zhonu, hluku a napätia. Dvíham sa a idem sa pozrieť na to čaro, ktoré vo mne vyvoláva túto neobyčajnú náladu. Dívam sa na zelenkastomodrý potôčik blúdiaci pomedzi sivohnedé balvany. Načieram dlanou do chladného potoka a pijem ten najdrahší nápoj – a pri tom ničím a nikomu sa tu neplatí.

Jaseň štíhly

V atmosfére neskutočnej pohody sa mi zastavuje zrak na vyhasnutom živote vyvráteného stromu. Na sebe má veniec mladých stromčekov. Smrť jedného znamená život druhého, aby les žil večne..

A príde jeseň. Kroky ma vedú do temného lesa. Tmavozelený letný odev si už prezlieka za najpestrejší frak. Má žltú, tu zasa oranžovú, hrdzavú, hnedú i červenú farbu. Karmínové plody jarabiny či kalinu v pozadí žltkasto-oranžových listov žiaria ako drahokamy rubínov posadené v zlate. Vnímam tú krásu so zatajeným dychom.

Onedlho mi máva listami, akoby sa chcel ešte naposledy rozlúčiť. Chytám ich do dlaní, aby mi ani jeden z nich neunikol. Už ich mám

Rys ostrovid

plnú náruč. Pomaly, po jednom ich čítam. Na každom je však rovnaký text: „Posledný pozdrav“. Hádám len nie posledný pozdrav v ich živote?... Nie, to nesmie byť pravda, tento zázrak musí žiť o rok, dva, ten musí žiť naveky! Áno – je to len posledný pozdrav v tomto roku. Padá mi kameň zo srdca. O rok tu budem opäť dostávať milióny listov od týchto junákov.

Na okraj lesa na mňa vykúkajú červené hlavičky sladučkých malín. Pod nimi v tráve si čupia fialové guľôčky čučoriedok, ktoré ako by sa hanbili vystrčiť svoje hlávky vyššie nad steblá tráv. Niekoľko metrov odo mňa počuť akýsi šuchot. To milovník ticha a lesného pokoja – hlucháň hôrny si pochutnáva na daroch lesa. Veľkooká červienka si zasa maškrtí na čučoriedí. Medveď, rys, hlucháň či srnka si tento fungujúci zázrak prírody nezničia. No najmocnejší vládca planéty má dosť sily a prostriedkov na to, aby ho zničil.

Prešlo mnoho zím, jarí, liet a jesení. Veľa vody pretieklo lesnými dolinami. Stúpam s malým Jankom jarným lesom rovnakým chod-

níkom ako v minulosti. Malé chlapča si veselo poskakuje. Pri pohľade na neho sa v duchu vraciam do mojich detských liet. Uvedomujem si, že som nebol vôbec inakší. Kráčame pomaly ďalej a mňa sa zmocňuje stále väčší a väčší strach. Strach z jeho zvedavých otázok, na ktoré sú len veľmi smutné a boľavé odpovede.

Vykračujeme si pustou krajinou, kde nás obklopujú stovky mŕtvych stromčekov. Vôňa jarného lesa, akú som poznal z detských rokov, je nenávratne preč. Omamuje nás nepríjemný zápach všakovakých dymov.

„Ujo Paľo, to je tá vôňa jarného lesa, o ktorej si mi tak veľa rozprával?“ spytuje sa ma zvedavý Janko.

Do kútikov očí sa mi tlačia slzy. Odvraciam tvár, aby to jeho bystré oči nevideli.

„Ujo, prečo plačeš?“ pýta sa ma.

Vysvetľujem mu, že to nie je vôňa jarného lesa, ale zápach z dymiacich komínov, čo vidíme na okolí. Viem, že Janko už nikdy nezacíti tú najomamnejšiu vôňu jarnej prírody vykúzlenú zmesou sviežeho dychu najrozmanitejších lesných a lúčnych kvietkov.

Zakvitnutá lipa malolistá